

6 Οκτωβρίου, 1995

[ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 146 ΚΑΙ 28 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΝΙΚΗ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 835/93)

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Κατάργηση δί-
κης — Κατάργηση λόγω εκλείψεως του αντικειμένου της δίκης —
Ανάκληση της προσβαλλόμενης πράξης — Το ζήτημα της συνέχισης
της δίκης λόγω υπάρξεων ζημιογόνων συνεπειών της ανακληθείσας
5 πράξης — Θεωρία και νομολογία — Μη κατάργηση της δίκης στην
κριθείσα περίπτωση — Περιστάσεις — Ακύρωση.

Η μετακίνηση της αιτήτριας σε Λύκειο με απόφαση του Υπουρ-
γού Παιδείας είχε δώσει βάση για έκδοση και προσωρινού διατάγμα-
10 τος αναστολής της λόγω έκδηλης παρανομίας δηλαδή της αναρμο-
διότητας του Υπουργού. Στη συνέχεια η πράξη ανακλήθηκε με απο-
τέλεσμα να τίθεται θέμα κατάργησης της δίκης στην παρούσα προ-
σφυγή που η αιτήτρια είχε καταχωρίσει κατά της μετακίνησής της.

15 Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση,
αποφάσισε ότι:

Η γενική αρχή είναι ότι αν το αντικείμενο της προσφυγής εκλεί-
ψει, τότε επέρχεται η εξαφάνιση της που οδηγεί στην κατάργηση της
20 δίκης Έτσι, αν η προσβαλλόμενη απόφαση ανακληθεί από τη διοί-
κηση εξ υπαρχής, τότε κατ' αρχή το αντικείμενο της προσφυγής
εκλείπει και η δίκη καταργείται. Η προσφυγή όμως δεν χάνει το
αντικείμενο της αν η ανακληθείσα πράξη προξένησε στον αιτητή,
όταν ίσχυε, βλάβη ή ζημιά, για τις οποίες μπορεί να αποζημιωθεί
25 αφού εξασφαλίσει ακυρωτική απόφαση. Το εγερόμενο ερώτημα εί-

ναι τι εξετάζει το Δικαστήριο για να αποφασίσει αν η ανάκληση της πράξης έχει επιφέρει την κατάργηση της δίκης. Γενικά, μπορεί να λεχθεί ότι η νομολογία πάνω σ' αυτό το θέμα δεν είναι σταθερή.

Στην Κύπρο, σε αντίθεση με το τι ισχύει στην Ελλάδα, ο αιτητής μπορεί μόνο να αποζημιωθεί για υλικές ζημιές αφού εξασφαλίσει ακυρωτική απόφαση και τούτο λόγω της παραγράφου 6 του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Έτσι, στην υπόθεση **Valiantis and Others v. Republic** (1987) 3 C.L.R. 151, αποφασίστηκε ότι η ανάκληση της απόφασης για μετάθεση ενός εκπαιδευτικού δεν καθιστούσε την προσφυγή χωρίς αντικείμενο, γιατί η ανάκληση δεν εξαφάνισε τα ζημιογόνα αποτελέσματα που πιθανόν να δημιουργήθηκαν όταν ίσχυε η ανακληθείσα πράξη. Επίσης, εκεί αναφέρθηκε ότι το Δικαστήριο δεν είχε εξουσία να αποφασίσει αν η πράξη προξένησε ζημιά στον αιτητή γιατί αυτή ήταν αρμοδιότητα του Επαρχιακού Δικαστηρίου. 5
10
15

Με βάση τις πιο πάνω αρχές, κρίνεται ότι πιθανόν στην παρούσα περίπτωση να προκλήθηκαν ζημιογόνα αποτελέσματα κατά την περίοδο που ίσχυε η ανακληθείσα πράξη της μετάθεσης. Ως εκ τούτου η προσφυγή δεν έχει καταργηθεί. 20

Με βάση τα όσα έχουν αναφερθεί πιο πάνω σχετικά με την επίδικη διοικητική απόφαση και με τα όσα έχουν αναφερθεί στην ενδιάμεση απόφαση του Δικαστηρίου, ημερ. 18.1.94, κατά την έκδοση του προσωρινού διατάγματος, η υπό κρίση πράξη ήταν παράτυπη και παράνομη γιατί έγινε από αναρμόδιο όργανο και συνιστούσε κατάφωρη παρανομία. 25

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.

30

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Malliotis and Others v. Municipality of Nicosia (1965) 3 C.L.R. 75,

Christodoulides v. Republic (1978) 3 C.L.R. 189, 35

Strakka Ltd v. Republic (1988) 3 C.L.R. 760,

Παπαδόπουλος ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 973,

GAP Estates Ltd ν. Δημοκρατία (1994) 4 Α.Α.Δ. 1641, 40

Payiatis ν. Republic (1984) 3 C.L.R. 1239.

Προσφυγή.

5 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία απορρίφθηκε η ένσταση της αιτήτριας εναντίον της μετακίνησής της στο Λύκειο Παλλουριώτισσας.

A. Σ. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια.

10 P. Παπαέτη, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τον Καθ' ου η αίτηση.

Cur. adv. vult.

15 ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ.: Η αιτήτρια κατέχει πτυχίο και μεταπτυχιακό δίπλωμα στη ψυχολογία και τη φιλοσοφία αντίστοιχα. Κατά τὰ τελευταία 5 χρόνια ήταν αποσπασμένη στην ΠΑΚ και δίδασκε ψυχολογία και φιλοσοφία. Η ΕΕΥ με επιστολή της ημερ. 20.7.93 την πληροφόρησε ότι αποφασίστηκε η απόσπαση της από την ΠΑΚ στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για την εκτέλεση ειδικών καθηκόντων, για το έτος 1993-94. Αυτό έγινε εν όψει της κατάργη-
20 σης της ΠΑΚ.

25 Στις 10.8.93 δημοσιεύτηκαν στον ημερήσιο τύπο οι μετακινήσεις και τοποθετήσεις καθηγητών από το Υπουργείο Παιδείας, στους οποίους συμπεριλαμβανόταν και η αιτήτρια που μετακινήθηκε στο Λύκειο Παλλουριώτισσας. Η ένσταση της αιτήτριας για την μετακίνηση της απορρίφθηκε και η τελευταία καταχώρησε την παρούσα προσφυγή, στην οποία, μεταξύ άλλων, ζητά δή-
30 λωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη και/ή απόφαση για την μετακίνηση της στο Λύκειο Παλλουριώτισσας είναι άκυρη, παράνομη και στερημένη οποιουδήποτε έννομου αποτελέσματος.

35 Η θέση της αιτήτριας είναι ότι κατά την ημέρα που δημοσιεύτηκε η μετακίνηση της ήταν ήδη αποσπασμένη στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με απόφαση της ΕΕΥ, που μέχρι την ημέρα εκείνη δεν είχε ανακληθεί. Ως εκ τούτου το Υπουργείο Παιδείας ήταν αναρμόδιο όργανο για να τη μετακινήσει στο Λύκειο Παλλουριώτισσας. Από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο και τα γεγονότα όπως εκτίθενται στην προσφυγή και στις ένορκες δηλώσεις στην αίτηση για προσωρινό διάταγμα, είναι
40 φανερό ότι η μετακίνηση της αιτήτριας από το Υπουργείο Παιδείας έγινε μετά από εισήγηση του Υπουργού προς την ΕΕΥ για τερματισμό της απόσπασής της, ημερομηνίας 3.8.93, αλλά πριν τον τερματισμό της απόσπασης που της κοινοποιήθηκε στις 30.8.93. Μετά από αίτηση της αιτήτριας στις 18.1.94 εξέδωσα

προσωρινό διάταγμα για αναστολή της απόφασης του καθ' ου η αίτηση αρ.2 για την μετακίνηση της αιτήτριας στο Λύκειο Παλλουριώτισσας. Η βάση πάνω στην οποία εκδόθηκε το προσωρινό αυτό διάταγμα ήταν ότι η λήψη της απόφασης αποτελούσε κατάφωρη παρανομία λόγω της αναρμοδιότητας του οργάνου που την έλαβε. Στις 26.1.94 το Υπουργείο Παιδείας με επιστολή ημερ. 36.1.94 ζήτησε από την ΕΕΥ να ανακαλέσει την απόφαση της με την οποία ανακαλούσε την απόσπαση της αιτήτριας στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και στη συνεδρία της ΕΕΥ ημερ. 27.1.94 ανακλήθηκε η απόφαση. Περί τούτου πληροφορήθηκε η αιτήτρια με επιστολή του Υπουργείου Παιδείας ημερ. 27.1.94. 5 10

Το κύριο θέμα, το οποίο εγείρεται σήμερα ενώπιόν μου, είναι κατά πόσο η ανάκληση της υπό εξέταση πράξης έχει στερήσει την προσφυγή του αντικειμένου της και έχει έτσι επιφέρει την κατάργηση της προσφυγής. 15

Με επιχειρηματολογία καθώς και με παράθεση αυθεντιών οι δύο πλευρές συζήτησαν την υπόθεση ενώπιόν μου. Η γενική αρχή είναι ότι αν το αντικείμενο της προσφυγής εκλείψει, τότε επέρχεται η εξαφάνιση της που οδηγεί στην κατάργηση της δίκης (*Malliotis and Others v. Municipality of Nicosia* (1965) 3 C.L.R. 75). Έτσι, αν η προσβαλλόμενη απόφαση ανακληθεί από τη διοίκηση εξ υπαρχής, τότε κατ' αρχή το αντικείμενο της προσφυγής εκλείπει και η δίκη καταργείται. Η προσφυγή όμως δεν χάνει το αντικείμενο της αν η ανακληθείσα πράξη προξένησε στον αιτητή, όταν ίσχυε, βλάβη ή ζημιά, για τις οποίες μπορεί να αποζημιωθεί αφού εξασφαλίσει ακυρωτική απόφαση. (Δέστε μεταξύ άλλων *Christodoulides v. Republic* (1978) 3 C.L.R. 189, *Strakka Ltd v. Republic* (1988) 3 C.L.R. 760). Το εγερόμενο ερώτημα είναι τι εξετάζει το Δικαστήριο για να αποφασίσει αν η ανάκληση της πράξης έχει επιφέρει την κατάργηση της δίκης. Σύμφωνα με την απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *Παπαδόπουλος ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 973, το Δικαστήριο "ερευνά αν εκ πρώτης όψεως παραμένει ζημιά ή βλάβη, η οποία δεν εξάλειφθηκε από την ανάκληση, για να αποφασίσει αν η δίκη καταργείται ή συνεχίζεται". Ο Πικής Δ., (όπως ήταν τότε), στην υπόθεση *GAP Estates Ltd ν. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1641, παρατήρησε ότι η πιο πάνω απόφαση συγκρούεται με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας στην *Παγιάτας ν. Δημοκρατίας* (1984) 3 Α.Α.Δ. 1239, γιατί η διαπίστωση ύπαρξης ζημιάς, έστω και εκ πρώτης όψης, είναι εκτός των ορίων της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Γενικά, μπορεί να λεχθεί ότι η νομολογία πάνω σ' αυτό το θέμα δεν είναι σταθερή. 20 25 30 35 40

Στο σύγγραμμα "Η Αίτησις Ακυρώσεως" του Θ. Τσάτσου, 3η Έκδοση, αναφέρονται τα εξής στη σελ. 371:

5 "Άνευ αντικειμένου αποβαίνει τότε μόνον η αίτησις ακυρώσεως, εάν η προσβαλλομένη πράξις ανακληθή, εξαφανιζομένου εξ υπαρχής παντός αποτελέσματος ζημιούντος τον προσφυγόντα και δεκτικού ανατροπής δι' ακυρώσεως"

10 Στην ίδια σελίδα, στην υποσημείωση (3), αναφέρονται τα ακόλουθα:

15 "Πράγματι εάν ο Α μετατεθή παρανόμως, μηδέ η ανάκλησις μηδέ η ακύρωσις είναι ικανά ν' ανατρέψωσι το γεγονός, ότι ο Α μετέβη εις την νέαν αυτού έδραν και παρέμεινεν εκεί μέχρι της ανακλήσεως ή ακυρώσεως αυτής.

20
Και γενικώς ειπείν, αίρονται τα νομικά μόνον αποτελέσματα των διοικητικών πράξεων ή παραλείψεων δι' ανακλήσεως ή ακυρώσεως, δεν είναι όμως επικτόν ν' ανατραπίωσι τα ήδη επελθόντα υλικά αποτελέσματα διοικητικής τινος πράξεως ή παραλείψεως, του εκ τοιαύτης πράξεως ή παραλείψεως ζημωθέντος δικαιουμένου να εγείρη αγωγή αποζημιώσεως. Εάν ο ζημωθείς διοικουμένος δικαιωθή από πάσης άλλης απόψεως, 25 αλλά δεν αποζημιωθή, το αποτέλεσμα της ανακλήσεως δεν είναι πλήρες, αλλά δεν δύναται πλέον ούτος ν' ασκήση το ένδικον μέσον της αιτήσεως ακυρώσεως, λόγω παραλλήλου προσφυγής. Εάν δε ήσκησε το ένδικον μέσον της αιτήσεως ακυρώσεως προ της τοιαύτης ανακλήσεως, αποβαίνει τούτο μετά την 30 ανάκλησιν της προσβληθείσης άνευ αντικειμένου."

35 Στην Κύπρο, σε αντίθεση με το τι ισχύει στην Ελλάδα, ο αιτητής μπορεί μόνο να αποζημιωθεί για υλικές ζημιές αφού εξασφαλίσει ακυρωτική απόφαση και τούτο λόγω της παραγράφου 6 του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Έτσι, στην υπόθεση **Valiantis and Others v. Republic** (1987) 3 C.L.R. 151, αποφασίστηκε ότι η ανάκληση της απόφασης για μετάθεση ενός εκπαιδευτικού δεν καθιστούσε την προσφυγή χωρίς αντικείμενο, γιατί η ανάκληση δεν εξαφάνισε τα ζημιογόνα αποτελέσματα που πιθανόν να δημιουργήθηκαν όταν ίσχυε η ανακληθείσα πράξη. 40 Επίσης, εκεί αναφέρθηκε ότι το Δικαστήριο δεν είχε εξουσία να αποφασίσει αν η πράξη προξένησε ζημιά στον αιτητή γιατί αυτή ήταν αρμοδιότητα του Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Με βάση τις πιο πάνω αρχές, κρίνω ότι πιθανόν στην παρούσα

περίπτωση να προκλήθηκαν ζημιολόνα αποτελέσματα κατά την περίοδο που ίσχυε η ανακληθείσα πράξη της μετάθεσης. Ως εκ τούτου αποφασίζω ότι η προσφυγή δεν έχει καταργηθεί.

Με βάση τα όσα έχω αναφέρει πιο πάνω σχετικά με την επίδικη διοικητική απόφαση και με τα όσα έχω αναφέρει στην ενδιάμεση απόφαση μου, ημερ. 18.1.94, κατά την έκδοση του προσωρινού διατάγματος, καταλήγω ότι η υπό κρίση πράξη ήταν παράτυπή και παράνομη γιατί έγινε από αναρμόδιο όργανο και συνιστούσε κατάφωρη παρανομία. Η προσφυγή επιτυγχάνει και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται με έξοδα υπέρ της αιτήτριας. 5 10

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα υπέρ της αιτήτριας.